

O nejlepším státě

XI. O penězích

In: Bernard Bolzano (author); Martin Jašek (other): O nejlepším státě. (Czech). Plzeň: M. Jašek, 1934. pp. 131--132.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/400056>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

KAPITOLA XI.

O PENĚZÍCH.

A. PENÍZE JAKO PROSTŘEDNÍK SMĚNY. — B. KDY UŽÍVATI PENĚZ KOVOVÝCH, KDY PAPÍRU? — C. ZÁVAZKY VYROVNÁVÁJÍ SE NE PODLE NOMINÁLNÍ HODNOTY PENĚZ, ALE V HODNOTĚ SKUTEČNÉ. — D. TŘEBA TEDY, ABY STÁT MĚL V EVIDENCI HODNOTU SVÝCH PENĚZ A CENU JEJICH URČOVAL.

Výhody, jichž skýtá zavedení *peněz* — obecného *prostředníka směny* — jsou tak veliké, že v žádném státě, zařízeném účelně, se nelze vzdáti toho prostředku — tím méně, že tu bude *nepoměrně více cest*, aby se zamezilo *zneužití* jeho takové, jaké jest možné za nynějších našich zřízení¹⁾.

1. Účel
peněz.

Bude se pak užívat

a) *kovových* peněz jen ve styku s *ostatními státy*, pokud jiných peněz neberou, kdežto pro *potřebu vnitrozemí* bude užíváno skoro výhradně

Peníze
kovové
a
papíry.

b) jen *papírových* peněz nebo jiných *značek* penězích, v sobě samých *bezcných*²⁾.

Padělání jejich — dokonce pak ve velkém — jest se tu tím méně obávati, ježto se tak může díti skoro vždycky jenom tam, kde se může spíknout větší počet lidí³⁾.

¹⁾ Kap. IV. a VI. [Politický vliv a váha peněz], kap. IX. [Soukromý obchod peněžní] atd.

²⁾ Sic! — Srv. námitku *Horáčkovu* [l. c. str. 424] : »K tomu přistupují jiná umělá zařízení se skutečným životem neslučitelná jako... *zavedení papírových peněz*...« [Doklad Bolzanova utopismu!].

³⁾ Což jest u Bolzana nemožné! [Kap. I. Rozdělení státu, kap. XII. Právo a život Bolzanových obcí, atd.]. Srv. dodatečné poznámky!

2. Valutární výkyvy. Poněvadž však i v nejlepším státě mohou nastat poměry, jejichž vlivem *mění* peníze svou hodnotu v tom smyslu, že se za ně koupí více nebo méně jiných hodnot, *stanoví se zákonem*, že jednotlivec nebo společnost, která na se vzala závazek zaplatiti v jisté lhůtě tu či onu částku peněžní, *neváže se nominální hodnotou té částky*, nýbrž splatí částku *úměrnou hodnotě peněz* v oné době, kdy se stal ten závazek⁴).

Kontrola hodnot.

Ježto by však mohlo od té doby zboží některé ve své peněžité ceně sklesnouti, jiné zase stoupnouti, čímž by byly možny spory o to, v jaké částce hraditi jest onen závazek, t. j. jaká *jest* či *byla tehdy* cena peněz, bude věcí státu, by to *stanovil*, což činí tak, že *vede přehled obyčejných potřeb životních pro každou krajinu* a podle cen, za něž tam možno koupiti, určuje i *cenu peněz v oné krajině*⁵).

---

⁴) Věc zajisté *velmi širokého dosahu!* Viz i kap. XXV. [O sporech občanů] a *dobře poznámky!*

⁵) Tamtéž! [Poznámky k překladu i k věci].